

SAVANORIŠKOJI KRAŠTO
APSAUGOS TARNYBA

VYTAUTO DIDŽIOJO
KARO MUZIEJUS

KRAŠTO APSAUGOS
SAVANORŲ PAJĖGOS

KRAŠTO APSAUGOS SAVANORIŲ PAJĖGOS

UDK 356(474.5)(091)
Kr88

Redaktoriai Andriejus Stoliarovas, Lina Kasparaitė-Balaišė
Kalbos redaktorė Sigita Meškiniene
Dizainerė Inga Dambrauskienė

ISBN 978-609-412-107-4

© Vytauto Didžiojo karo muziejus, 2016
© Krašto apsaugos ministerija, 2016

**Vytauto Didžiojo karo muziejaus parodos
„Tas laisvės nevertas, kas negina jos!“, skirtos Krašto apsaugos
savanorių pajėgų 25-mečiui, leidinys**

Nepriklausomybės kovų savanoriai pėstininkai apkasuose, ginkluoti 7,62 mm 1910 m. modelio „Maxim“ sunkiuoju kulkosvaidžiu ir 7,92 mm 1898 m. modelio „Mauser“ karabinais. 1919–1920 m.

1918–1920 M.

SAVANORIAI TĖVYNĖS LAISVĖS IR GARBĖS GYNYBOJE

1918 m. vasario 16 d. Lietuvos Valstybės Tarybai paskelbus Nepriklausomybės aktą, Rusijos kariuomenėje tarnaujantys lietuviai ketino grįžti į Tėvynę ir prisidėti prie krašto gynybos. Tų pačių metų lapkričio 11 d. sudarytos pirmosios Vyriausybės svarbiausiu uždaviniu tapo kariuomenės, pajėgios atremti iš visų pusių besiveržiančius priešus, organizavimas. Po Pirmojo pasaulinio karo užsienio šalių kariuomenėse tarnavę lietuviai Tėvynę pasiekė grupėmis ir pavieniui, stjo savanoriais arba buvo mobilizuoti į formuojamus Lietuvos kariuomenės dalinius, kuriems pradžią davė vyrai, nusprendę savanoriškai prisidėti prie valstybės gynybos. 1919–1920 m. dėl Lietuvos nepriklausomybės vyko įnirtingos kovos su bolševikų, bermontininkų ir lenkų kariuomenėmis. Šiose kovose didelį vaidmenį suvaidino skirtingo amžiaus ir tikėjimo kariai-savanoriai. Jie kovojo ne dėl apdovanojimų ar pažadėtų žemės sklypų, o dėl tautos laisvės. Nepriklausomybės kovose kovėsi daugiau kaip 40 tūkstančių Lietuvos kariuomenės karių (iš jų 10 245 savanorių), žuvo 1444, o 2812 mirė nuo įvairių ligų. Mūšiuose sužeisti 2766, be žinios dingo 226 asmenys.

Nepriklausomybės kovų savanoris ūkininkas Kalaida su sūnumi pasiruošę gintis nuo bermontininkų. Smilgiai, Panevėžio apskritis. 1919 m.

SAVANORIŲ IDĖJOS PAŠAUKTI:

1941 m. BIRŽELIO SUKILĖLIAI

Pirmosios sovietinės okupacijos padariniai sukėlė gyventojų nepasitenkinimą, kuris peraugo į pasipriešinimo režimui judėjimą. Pradžioje šis judėjimas reiškėsi įvairaus pobūdžio antisovietinių atsisaukimų platinimu, atskirų asmenų ir atskirų grupių nelegaliais susirinkimais bei pokalbiais. Jau 1940 m. vasaros antroje pusėje pradėti platinti pogrindiniai laikraščiai, atsirado antisovietinių pogrindinių organizacijų veiklos užuomazgų. Padėtis pasikeitė susikūrus centrinei pasipriešinimo organizacijai, kuri suvienijo visą pogrindžio pasipriešinimo judėjimą ir perėmė vadovavimą. Besirengiant didesnio masto pasipriešinimui Lietuvoje, buvo sprendžiami jo organizaciniai, kariniai ir politiniai klausimai. Čia svarbų vaidmenį suvaidino Lietuvių aktyvistų frontas. Patriotus vienijo bendras tikslas – nepriklausomos Lietuvos valstybės atkūrimas.

1941 m. birželio 23–28 d. sukilimas, vienintelis toks tuomet sovietų užimtose teritorijose, buvo nukreiptas prieš besitraukiančią Raudonąją armiją. Į kovą su bendru priešu savanoriškai, entuziazmo vedami, stojo visų visuomenės sluoksnių atstovai – karininkai, šauliai, studentai, moksleiviai ir darbininkai. Sukilimas parodė tautos vienybę, įvykiai Kaune davė ženklą sukilti visai Lietuvai ir paskelbti, kad atkuriamą Lietuvos nepriklausomybę. Negalutiniais duomenimis, Lietuvoje veikė apie 16–20 tūkstančių, kovose žuvo apie 600 sukilėlių. Tai buvo sunkus, rizikingas ir dramatiškas Lietuvos piliečių mėginimas atkurti Lietuvos valstybę.

Pietų Lietuvos srities Tauro apygardos štabo pareigūnai Vytautas Gavėnas-Vampyras ir Juozas Ališauskas-Klaidas.
◀ 1948 m. rugpjūčio 15 d.

1941 m. Birželio sukilimo sukilėliai Vilijampolėje. Kaunas,
1941 m. birželio 22–23 d. ▶

Pietų Lietuvos sritys Dainavos apygardos Kazimieraičio rinktinės partizanai. 1947 m. vasara. Iš kairės stovi: 1-as Lionginas Baliukevičius-Dzūkas, 2-as Julius Makarevičius-Varpas, 3-ias Vaclovas Voveris-Žaibas, už krūmo – Jonas Radžiūnas-Burokas.

1944–1953 M. NUSPRENDĘ KOVOTI IKI MIRTIES

1944–1953 m. laikotarpis, dar vadinamas Lietuvos partizaniniu karu, yra unikalus, išskirtinis reiškinys Lietuvos istorijoje. 1944 m. Sovietų Sąjungai antrą kartą okupavus Lietuvą, dešimtys tūkstančių Lietuvos patriotų stojo į kovą dėl Tėvynės laisvės. Partizaninis pasipriešinimas skirstomas į tris pagrindinius tarpsnius: 1944 m. vasara–1946 m. vasara, 1946 m. vasara–1948 m. pabaiga, 1949 m.–1953 m. pavasaris. Kiekvienos dienos patirtis diktavo sąlygas, kuriomis greitai priimti sprendimai galėjo padėti išlikti, todėl pagrindžiai pavyko suvienyti Lietuvos patriotines jėgas į vieną organizaciją, sudaryti bendrą karinio ir politinio pasipriešinimo vadovybę. 1949 m. vasarį įvykusiame Lietuvos partizanų vadų suvažiavime buvo įkurta visas Lietuvos patriotines jėgas vienijanti partizanų organizacija – Lietuvos laisvės kovos sąjūdis. Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio Taryba 1949 m. vasario 16 d. priėmė politinę deklaraciją. Ji skelbė, kad aukščiausioji teisėta valdžia Lietuvoje yra partizanų vadovybė, o pagrindinis jos tikslas – kovoti tol, kol bus atkurta nepriklausoma Lietuvos valstybė. Į ginkluotą pasipriešinimą aktyviai įsitraukė apie 50 tūkstančių, visame judėjime dalyvavo daugiau kaip 100 tūkstančių žmonių. Apie 20 tūkstančių partizanų žuvo. Nuslopinus partizaninį karą, neginkluotas antisovietinis pasipriešinimas vyko iki pat Sovietų Sąjungos žlugimo.

„TAS LAISVĖS NEVERTAS, KAS NEGINA JOS!“

Lietuvių tautai niekada nebuvo svetima savanorystės idėja. Jos vedami skirtingu laiku Tėvynės ginti stojo įvairaus amžiaus, išsilavinimo ir socialinės padėties žmonės. Priešindamiesi ginklu, žodžiu, spauda ir tikėjimu, jie stengėsi išsivaduoti, iškovoti bei įtvirtinti valstybingumą ir nepriklausomybę.

XX a. pab. dar prieš paskelbiant, kad atkuriamą nepriklausomą Lietuvos valstybę, jau buvo galvojama apie kariuomenės atkūrimą. Pirmieji žingsniai buvo žengti 1989 m., kai pradėjo kurtis savanorių-žaliaraiščių būriai. 1990 m. buvo pradėta kurti karinė sistema, formuojama ir įgyvendinama krašto apsaugos koncepcija, o savanorių telkimas paspartino sovietų agresijos stiprėjimą. 1991 m. sausio įvykiai pasiekė kulminaciją, kai priešiškos jėgos stengėsi palaužti Lietuvos nepriklausomybės gyvybingumą. Šie įvykiai pakėlė dešimtis tūkstančių žmonių. Kario priesaiką davė ir savanoriai stojo ne tik į tam tikras struktūras organizuoti Parlamento ir kitų objektų gynėjai, savanoriai buvo tūkstančiai jokioms struktūroms nepriklausančių žmonių. Tuo pačiu metu 1991 m. sausio 17 d. buvo įkurta Savanoriškoji krašto apsaugos tarnyba (SKAT, nuo 1998 m. gegužės 5 d. – Krašto apsaugos savanorių pajėgos (KASP)), kuri įteisino grėsmės atveju pasiryžusių ginti valstybę savanorių veiklą.

Šios, piliečių savanoriškumo principu suformuotos, tarnybos pagrindiniai tikslai ir funkcijos buvo saugoti svarbius valstybinius, ūkio objektus, padėti likviduoti ekologinių katastrofų, stichinių nelaimių padarinius, prireikus, padėti pasienio apsaugos tarnyboms saugoti pasienį, policijai – užtikrinti viešąją tvarką, palaikyti visuomenės rimtį ir saugumą, gresiant valstybės saugumui, vykdyti teritorinę krašto gynybą. Nuo 1993 m. SKAT taip pat vykdė karo prievolininkų registraciją, šaukimą, atsargos prievolininkų apskaitą, atliko mobilizacines užduotis. 2004 m. Lietuvai tapus NATO nare, KASP perėjo nuo teritorinės prie kolektyvinės gynybos.

2015 m. KASP tarnavo daugiau nei keturi tūkstančiai karių savanorių, kurie yra rengiami ginti valstybės sausumos teritoriją, dalyvauti tarptautinėse operacijose, prireikus, teikti paramą sąjungininkų ginkluotosioms pajėgoms, teikti pagalbą kitoms valstybės ir savivaldybių institucijoms.

KASP sudaro šešios teritoriniu pagrindu suformuotos rinktinės: Dainavos apygardos 1-oji rinktinė Alytuje, Dariaus ir Girėno apygardos 2-oji rinktinė Kaune, Žemaičių apygardos 3-ioji rinktinė Klaipėdoje, Vyčio apygardos 5-oji rinktinė Panevėžyje, Prisikėlimo apygardos 6-oji rinktinė Šiauliuose, Didžiosios Kovos apygardos 8-oji rinktinė Vilniuje.

SKAT / KASP VADAI

SKAT štabo viršininkas plk. Jonas Gečas. 1991 m. kovo 19 d.–1993 m. rugsėjis.

SKAT štabo viršininkas plk. ltn. J. Gečas pirmųjų SKAT įkūrimo metinių minėjimo metu. Vilnius, 1992 m. sausio 18 d.

SKAT / KASP vadovas plk. Arvydas Pocius. 1993 m. rugsėjis–2003 m. balandis.

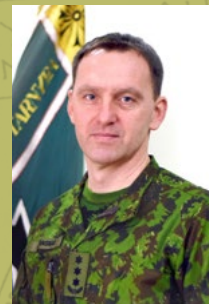
SKAT vadovas plk. ltn. A. Pocius JAV kariuomenės atstovų vizito metu. Vilnius, 1994 m. rugsėjis.

KASP vadovas plk. Antanas Plieskis. 2003 m. balandis–2010 m. birželis.

KASP vadovas plk. Romualdas Moldaris. 2010 m. birželis–2015 m. birželis.

KASP vadovas plk. Arturas Jasinskas. 2015 m. liepa.

KASP vadovas plk. A. Plieskis tarptautinių taikos palaikymo pratybų „Baltijos dvasia 2008“ metu. Telšiai, 2008 m. rugsėjo 18 d.

Lietuvos, Latvijos ir JAV kariuomenių karininkai tarptautinių pratybų „Kardo kirtis“ („Sabre Strike“) metu. Adažiai, Latvija, 2012 m. birželio 13 d. Iš kairės 1-as KASP vyriausiasis puskarininkis srž. mjr. Darius Masiulis, 4-as KASP vadovas plk. R. Moldaris.

KASP vadovas plk. A. Jasinskas savanorių priesaikos metu. Rukla, 2016 m. vasario 12 d.

Alytaus rinktinės karių rikiuotė mokymo centro atidarymo proga. Alytus, 1992 m.

Aukščiausiosios Tarybos praleidžiamasis postas, kuriame 1991 m. rugpjūčio 21 d. žuvo Alytaus rinktinės savanoris Artūras Sakalauskas. 1991 m. rugpjūtis.

Alytaus rinktinės savanoris A. Sakalauskas, žuvęs prie Aukščiausiosios Tarybos rūmų, stabdant Sovietų armijos išpuolį. 1991 m.

DAINAVOS APYGARDOS 1-OJI RINKTINĖ

„Kur tvirta valia – ten ir galia!“

1991 m. balandžio 17 d. buvo įkurta SKAT Alytaus rinktinė. Netrukus pradėtos formuoti kuopos Alytuje, Varėnoje, Lazdijuose, Druskininkuose. 1992 m. balandžio 1 d. buvo įkurtas Alytaus mokymo centras, kuriam 1999 m. spalio 26 d. buvo suteiktas Lietuvos partizanų Dainavos apygardos vado Liongino Baliukevičiaus vardas. 1993 m. sausio mėn. rinktinė pakeitė pavadinimą į SKAT Alytaus apskrities teritorinės gynybos rinktinę, apskrityse ir rajonuose pradėti formuoti teritorinės gynybos štabai, kuopos performuotos į batalionus, vėliau reorganizuotos į kuopas. 1998 m. gegužės 5 d. SKAT pertvarkius į KASP, Alytaus rinktinė pradėjo vadintis KASP Alytaus rinktinė. 1999 m. sausio 15 d., siekiant įamžinti Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio partizanų apygardų vardus, Alytaus rinktinėi suteiktas Dainavos apygardos 1-osios rinktinės vardas.

2004 m. gruodžio 22 d. reorganizavus Dainavos apygardos 1-osios rinktinės struktūrą, buvo pertvarkyti batalionai, suformuotos kuopos. 2005 m. sausio mėn. Lazdijų kuopa buvo sujungta su Druskininkų kuopa. 2005 m. spalio mėn. išformavus Tauro apygardos 4-ąją rinktinę, jos trys kuopos prisikirtos Dainavos apygardos 1-ajai rinktinėi. 2016 m. rinktinę sudarė: Štabas, Štabo ir aptarnavimo, Alytaus, Marijampolės, Vilkaviškio, Lazdijų, Druskininkų, Varėnos ir Kalvarijos pėstininkų kuopos.

Išskirtinis Dainavos apygardos 1-osios rinktinės struktūrinis bruožas – 2011 m. spalio 17 d. suformuotas Specialiųjų operacijų pajėgų (SOP) būrys, kuris yra pavaldus Vytauto Didžiojo jėgerių bataliono vadui.

2005 m. būrys Dainavos apygardos 1-osios rinktinės karių savanorių dalyvavo taikos palaikymo operacijoje Kosovo provincijoje, KASP karių savanorių pagrindu suformuotoje kuopoje „Baltic Squadron-11“ (BALTSQN-11). 2009–2010 m. tarptautinėje misijoje Afganistane dalyvavo Lietuvos vadovaujamos Goro provincijos atkūrimo grupės dešimtoji pamaina (PAG-10), suformuota daugiausia iš Dainavos apygardos 1-osios rinktinės karių.

Goro provincijos atkūrimo grupės (PAG-2) kariams vietiniai gyventojai neutralizavimui perduoda nuo karų likusius sprogmenis. Afganistanas, 2005 m. Iš kairės pirmas Dainavos apygardos 1-osios rinktinės karys j. srž. Juozas Genevičius.

Dainavos apygardos 1-osios rinktinės kariai atlieka virvės traukimo rungtį rinktinės kuopų varžybose. Alytus, 2008 m.

Tarptautinės pratybos „Baltijos dvasia 2006“ (Baltic Spirit 2006). Kairių poligonas, Klaipėda, 2006 m. rugsėjis. Dainavos apygardos 1-osios rinktinės savanoriai imituoja konflikto regiono gyventojus.

Lietuvos kariuomenės 85-ųjų metinių minėjime Dainavos apygardos 1-osios rinktinės kariai visuomenei pristato naudojamus ginklus. Alytus, 2003 m. lapkričio 23 d.

Rinktinei vadovavo:

mjr. Arūnas Dudavičius (1991 m. balandis–1995 m. rugpjūtis),
mjr. Kęstutis Leonavičius (1995 m. rugsėjis–1998 m. vasaris),
mjr. Juozas Svetlauskas (1998 m. vasaris–2000 m. gegužė),
plk. ltn. Valdas Kiveris (2000 m. gegužė–2003 m. liepa),
mjr. Raimondas Matulaitis (2003 m. liepa–2008 m. rugpjūtis),
plk. ltn. Arturas Jasinskas (2008 m. rugpjūtis–2011 m. rugpjūtis),
plk. ltn. Rimantas Jarmalavičius (2011 m. rugpjūtis–2014 m. liepa),
plk. ltn. Svajūnas Papiliauskas (2014 m. liepa).

Plk. ltn. Svajūnas Papiliauskas. 2014 m. liepa.

Tarptautinių pratybų „Klevo skliautai 2004“ (Maple Arche 2004) dalyviai. 2004 m. liepos 5 d. Dešinėje pusėje su tamsiai raudonos spalvos berete Dainavos apygardos 1-osios rinktinės karininkas kpt. Virginijus Jonuška.

Kauno rinktinės kovinės vėliavos šventinimo ceremonija. Kaunas, 1991 m. kovo 11 d.

DARIAUS IR GIRĖNO APYGARDOS 2-OJI RINKTINĖ

„Savo noru ir vienybe mes už Lietuvą Tėvynę!“

1991 m. vasario 27 d. buvo pradėta formuoti SKAT Kauno rinktinė. 1993 m. sausio mėn. rinktinė pakeitė pavadinimą į SKAT Kauno apskrities teritorinės gynybos rinktinę, apskrityse ir rajonuose pradėti formuoti teritorinės gynybos štabai, kuopos performuotos į batalionus, vėliau į kuopas. 1998 m. gegužės 5 d., SKAT pertvarkius į KASP, Kauno rinktinė pradėjo vadintis KASP Kauno rinktinė. 1999 m. sausio 15 d., siekiant įamžinti Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio partizanų apygardų vardus, rinktinė buvo pavadinta Dariaus ir Girėno apygardos 2-ąja rinktinė. 1993 m. kovo 12 d. pradėjo veikti Mokymo centras, kuriam 1999 m. spalio 26 d. buvo suteiktas pirmojo Lietuvos Nepriklausomybės kovose žuvusio karininko Antano Juozapavičiaus vardas. 2016 m. rinktinę sudarė: Štabas, Štabo ir aptarnavimo, Kauno, Jonavos, Kėdainių, Raseinių, Šakių pėstininkų kuopos.

1994 m. rugpjūčio 22 d., pradėjus vykdyti Taikos palaikymo operacijas, į Kroatiją išvyko Lietuvos karių būrys „Lithuanian Platoon-1“ (LITPLA-1), kuriame buvo 3 Kauno rinktinės savanoriai. 2004, 2006 ir 2008 m. rinktinės savanoriai dalyvavo keturiuose KFOR-10, KFOR-14, KFOR-18, KFOR-19 misijose Kosove. 2004 m. šios rinktinės pagrindu buvo suformuota KASP žvalgų kuopa „Baltic Squadron-11“ (BALTSQN-11), 2005 m. vykdžiusi tarptautinę taikos palaikymo misiją Kosove. 2006 m. į tarptautinę misiją Afganistane išvyko ketvirtoji Goro provincijos atkūrimo grupė (PAG-4), kurios apsaugos būrys buvo suformuotas Dariaus ir Girėno apygardos 2-osios rinktinės karių savanorių pagrindu.

Kauno rinktinės savanoriai Aukščiausiosios Tarybos rūmų gynyboje Sausio įvykių metu. 1991 m. sausio 11 d.

Dariaus ir Girėno apygardos 2-osios rinktinės S6 skyriaus ryšių ir informacinių sistemų specialistas vyrš. Algirdas Džiaugys (kairėje) NATO vadovaujamų Tarptautinių saugumo paramos pajėgų (ISAF) operacijoje, pirmosios Goro provincijos atkūrimo grupės (PAG-1) sudėtyje. Afganistanas, 2005 m. birželis.

Kauno apskrities teritorinės gynybos rinktinės vadas kpt. Pranas Urbonavičius Jungtinių Tautų štabų karininkų kursuose. Kroatija, 1995 m. gegužė.

Dariaus ir Girėno apygardos 2-osios rinktinės kariai XXV Savanorių sporto žaidynėse atlieka virvės traukimo rungtį. Pabradė, 2015 m. birželio 28 d.

Rinktinei vadovavo:

kpt. Vitalijus Straleckas (1991 m. sausis–1992 m. gegužė),
kpt. Juozas Juocevičius (1992 m. gegužė–birželis),
kpt. Juras Abromavičius (1992 m. birželis–1993 m. vasaris),
mjr. Virginijus Vilkelis (1993 m. vasaris–rugsėjis),
mjr. Pranas Urbanavičius (1993 m. rugsėjis–1998 m. lapkritis),
plk. ltn. Antanas Plieskis (1998 m. gruodis–2003 m. balandis),
mjr. Albertas Dapkus (2003 m. balandis–2005 m. rugpjūtis),
plk. ltn. Romanas Satkus (2005 m. rugpjūtis–2007 m. sausis),
mjr. Vidas Šarakauskas (2007 m. liepa–2009 m. balandis),
mjr. Romualdas Moldaris (2009 m. liepa–2010 m. birželis),
plk. ltn. Leonas Lukoševičius (2010 m. lapkritis–2013 m. liepa),
plk. ltn. Elegijus Paulavičius (2013 m. liepa–2015 m. rugpjūtis),
plk. ltn. Vidas Grunda (2015 m. rugpjūtis).

Plk. ltn. Vidas Grunda.
2015 m. rugpjūtis.

Dariaus ir Girėno apygardos 2-osios rinktinės kariai geriausio rinktinės pėstininkų skyriaus varžybų metu įveikia vandens kliūtį. Brg. gen. Kazio Veverskio poligonas, Kazlų Rūda, 2015 m. gegužės 23 d.

Dariaus ir Girėno apygardos 2-osios rinktinės kariai Lietuvos kariuomenės dienišiai paminėti skirtame renginyje visuomenei pristato naudojamą ginkluotę. Kaunas, 2015 m. lapkričio 20 d.

Kovinės vėliavos įteikimo Klaipėdos rinktinei ceremonija. Klaipėda, 1992 m. vasario 16 d.

ŽEMAIČIŲ APYGARDOS 3-IOJI RINKTINĖ

„Tas laisvės nevertas, kas negina jos!“

1991 m. gegužės 22 d. pradėta formuoti SKAT Klaipėdos rinktinė. 1993 m. sausio mėn. rinktinė pakeitė pavadinimą į SKAT Klaipėdos apskrities teritorinės gynybos rinktinę, apskrityse ir rajonuose pradėti formuoti teritorinės gynybos štabai, kuopos performuotos į batalionus, vėliau į kuopas. 1991 m. spalio mėn. pradėjo veikti Klaipėdos rinktinės Tauragės mokymo centras, kuriam 1999 m. spalio 26 d. buvo suteiktas Lietuvos kariuomenės generolo Povilo Plechavičiaus vardas. 1995 m. vasario mėn. vykdomos struktūrinės SKAT reorganizacijos metu Klaipėdos rinktinė buvo sumažinta, bet įkurtos atskiros Tauragės ir Telšių rinktinės. 1996 m. spalio 31 d. Klaipėdos apskrities teritorinės gynybos rinktinėje buvo įsteigta Jūrų kuopa, jos vadu paskirtas vyr. lttn. Algimantas Žemaila. Jūrų kuopa turėjo du katerius „Lokys“ ir „Kiras“. 1999 m. buvo svarstomas ir KASP jūrų flotilės kūrimas, bet įgyvendintas nebuvo. 1998 m. gegužės 5 d. SKAT pertvarkius į KASP, Klaipėdos rinktinė pradėjo vadintis KASP Klaipėdos rinktine. 1999 m. sausio 15 d., siekiant įamžinti Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio partizanų apygardų vardus, Klaipėdos rinktinei buvo suteiktas Žemaičių apygardos 3-iosios rinktinės vardas.

2005 m. liepos 1 d. prie rinktinės buvo prijungtos Tauragės ir Šilalės kuopos. 2006 m. sausio 1 d. į rinktinės pavaldumą vėl perėjo reorganizuotos Žemaičių apygardos 10-osios rinktinės Telšių, Plungės ir Mažeikių kuopos. 2012 m. sausio 1 d. iš Žemaičių apygardos 3-iosios rinktinės perkeltos Telšių ir Mažeikių kuopos į atkurtą Prisikėlimo apygardos 6-ąją rinktinę. 2016 m. rinktinę sudarė: Štabas, Štabo ir aptarnavimo, Klaipėdos, Gargždų, Plungės, Skuodo, Šilutės, Kretingos, Tauragės, Šilalės pėstininkų kuopos. 2008–2009 m. Žemaičių apygardos 3-iosios rinktinės karių savanorių pagrindu buvo suformuota aštuntoji Goro provincijos atkūrimo grupė (PAG-8), kurios kariai dalyvavo tarptautinėje operacijoje Afganistane.

Klaipėdos rinktinės kariai lauko sąlygomis ruošia valgį Lietuvos kariuomenės pratybų „Pavasario vėjai-98“ metu. Telšių apskritis, 1998 m. kovo 23–27 d.

Žemaičių apygardos 3-iosios rinktinės kariai tarptautinėse pratybose „Gintarinė viltis 2005“ („Amber hope 2005“) apžiūri sąjungininkų ginkluotę. Rukla, Jonava, 2005 m. birželio 6–18 d.

Plk. ltn. Aristidas Gerasimavičius.
2015 m. lapkritis.

Rinktinei vadovavo:

Vytautas Dambrauskas (1991 m. birželis–rugpjūtis),
lt. Edvardas Kūra (1991 m. rugpjūtis–1992 m. spalį),
plk. lt. Leonas Stonkus (1992 m. spalį–1993 m. vasaris; 1999 m. gegužė–2003 m. gegužė),
plk. lt. Cirilis Norkus (1993 m. vasaris–1993 m. spalį),
mjr. Arvydas Daukantas (1993 m. spalį–1999 m. gegužė),
plk. lt. Vytautas Reklaitis (2003 m. gegužė–2004 m. lapkritis; 2007 m. rugpjūtis–2010 m. lapkritis),
mjr. Dainius Janėnas (2004 m. lapkritis–2007 m. rugpjūtis),
plk. lt. Kazimiras Čiuplinskas (2010 m. lapkritis–2013 m. kovas),
plk. lt. Gintaras Jaloveckas (2013 m. gegužė – 2015 m. lapkritis),
plk. lt. Aristidas Gerasimavičius (2015 m. lapkritis).

Danijos kariai Klaipėdos rinktinės vadui mjr. Arvydui Daukantui perduoda uosto katerį. Klaipėda, 1997 m. liepos 22 d.

Lietuvos kariai taikos palaikymo misijos „Lithuanian Platoon-3“ (LITPLA-3) būryje. Kroatija, 1995 m. Iš kairės 1-asis Klaipėdos rinktinės karys vyr. srž. Robertas Švanys, iš dešinės 1-asis vyr. srž. Arūnas Birbalas.

Klaipėdos rinktinės jūrų kuopos uosto kateris „Lokys“ su įgula atviroje jūroje. XX a. 10-asis deš.

Žemaičių apygardos 3-iosios rinktinės sporto žaidynių sužeistojų nešimo rungtis. Gargždai, 2000 m. gegužės 22 d.

Marijampolės rinktinės savanorių rikiuotė Lietuvos kariuomenės dienos proga. Marijampolė, 1991 m. lapkričio 23 d.

TAURO APYGARDOS 4-OJI RINKTINĖ

„Amžiais už Vilnių dėš galvą lietuvis!“

1991 m. kovo 1 d. buvo pradėta formuoti SKAT Marijampolės rinktinė. 1993 m. sausio mėn. rinktinė pakeitė pavadinimą į SKAT Marijampolės apskrities teritorinės gynybos rinktinę, apskrityse ir rajonuose pradėti formuoti teritorinės gynybos štabai, kuopos performuotos į batalionus, vėliau į kuopas. 1993 m. kovo 1 d. rinktinėje buvo įkurtas Mokymo centras, kuriam 1999 m. spalio 26 d. suteiktas Lietuvos partizanų Tauro apygardos vado Zigmo Drungos vardas. 1998 m. gegužės 5 d. SKAT pertvarkius į KASP, Marijampolės rinktinė pradėjo vadintis KASP Marijampolės rinktinė. 1999 m. sausio 15 d., siekiant įamžinti Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio partizanų apygardų vardus, Marijampolės rinktinėi suteiktas Tauro apygardos 4-osios rinktinės vardas. 2005 m. spalio 1 d. rinktinė buvo reorganizuota ir išformuota.

Marijampolės rinktinės savanoriai tikrina Rusijos kariuomenės transportą. 1992 m.

Kontrolės postas. Ažuolų Būda, Kazlų Rūdos r., 1993 m. balandis. Iš kairės: 1-as Marijampolės rinktinės 43-iojo bataliono, 431-osios kuopos 3-iojo būrio vadas Romas Eidukevičius, 2-as kuopos vadas Romas Žemaitis. Ažuolų Būdos kontrolės posto uždavinys buvo stebėti Rusijos karinių dalinių transporto priemonių ir karių judėjimą Kazlų Rūdos–Kauno–Marijampolės kryptimis.

Marijampolės rinktinės lauko taktinės pratybos. Vilkaviškio r., 1998 m. kovo 21–22 d.

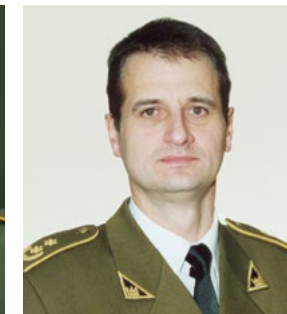
Vadas mjr. Petras Šlivinskas. 1991 m. kovas–1994 m. rugpjūtis.

Laikinai vado pareigas ėjęs vyr. ltn. Gintautas Jasaitis. 1994 m. rugpjūtis–1996 m. rugpjūtis.

Vadas mjr. Ričardas Leikus. 1998 m. gruodis–2001 m. gegužė.

Vadas plk. ltn. Sigitas Bartuška. 2001 m. rugsėjis–2005 m.

Panevėžio rinktinės kariai po pirmojo Lietuvos kariuomenės dienos minėjimui skirto parado. Vilnius, 1991 m. lapkričio 23d.

Panevėžio rinktinės karių mokymai. 1993 m.

VYČIO APYGARDOS 5-OJI RINKTINĖ

„Mūsų galia – meilė Tėvynei!“

1991 m. balandžio 22 d. pradėta formuoti SKAT Panevėžio rinktinė. 1993 m. sausio mėn. rinktinė pakeitė pavadinimą į SKAT Panevėžio apskrities teritorinės gynybos rinktinę, apskrityse ir rajonuose pradėti formuoti teritorinės gynybos štabai, kuopos performuotos į batalionus, vėliau į kuopas. 1993 m. kovo 12 d. Naujamiestyje buvo įsteigtas rinktinės mokymo centras, kuriam 1999 m. spalio 26 d. buvo suteiktas Lietuvos partizanų Vyčio apygardos vado Danieliaus Vaitelio vardas. 1998 m. gegužės 5 d. SKAT pertvarkius į KASP, Panevėžio rinktinė pradėjo vadintis KASP Panevėžio rinktinė. 1999 m. sausio 15 d., siekiant įamžinti Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio partizanų apygardų vardus, rinktinėi suteiktas Vyčio apygardos 5-osios rinktinės vardas.

2006 m. rugsėjo 1 d., vykdant Krašto apsaugos savanorių pajėgų reorganizaciją, prie Vyčio apygardos 5-osios rinktinės buvo prijungtos penkios išformuotos Prisikėlimo apygardos 6-osios rinktinės kuopos, 2012 m. sausio 1 d. atgal perkeltos į atkurta Prisikėlimo apygardos 6-ąją rinktinę, o prie Vyčio apygardos 5-osios rinktinės prijungtos Anykščių, Utenos ir Zarasų ir Biržų kuopos. 2016 m. rinktinę sudarė: Štabas, Štabo ir aptarnavimo, Panevėžio, Pasvalio, Kupiškio, Rokiškio, Anykščių, Utenos, Zarasų pėstininkų kuopos.

Vyčio apygardos 5-osios rinktinės karių vizitas oro patruliui į Lal Va Sar Jangalo rajoną tarptautinės taikos palaikymo misijos PAG-14 metu. Goro provincija, Afganistanas, 2012 m. vasario 14 d.

Vyčio apygardos 5-osios rinktinės kariai atlieka rungtį tarptautinėse žvalgybos patrulio varžybose „Zemessardzes patrula“. Latvija, 2009 m. rugsėjo 11–13 d. Rinktinės komanda mišrių komandų įskaitoje užėmė 2-ąją vietą.

Vyčio apygardos 5-osios rinktinės savanorių šaudymo pratybos. Panevėžys, apie 2006–2010 m.

Plk. ltn. Andrius Mickus. 2014 m. liepa.

1994 m. Vyčio apygardos 5-osios rinktinės kariai dalyvavo Jungtinių Tautų Organizacijos operacijoje Kroatijoje būriuose „Lithuanian platoon-1“ (LITPLA-1) ir 1997 m. „Lithuanian platoon-6“ (LITPLA-6) Kosove. 2004 m. dalyvavo KFOR-11 misijoje Kosove. 2005 m. balandžio–spalio mėn. rinktinės karių savanorių pagrindu suformuotas KFOR-12 būrys dalyvavo taikos palaikymo misijoje Kosove. 2007 m. balandžio–spalio mėn. ir 2009 m. balandžio–birželio mėn. rinktinės karių savanorių pagrindu suformuoti KFOR-16 ir KFOR-20 būriai dalyvavo taikos palaikymo misijoje Kosove. 2011–2012 m. tarptautinę operaciją Afganistano Goro provincijoje vykdė keturioliktoji Goro provincijos grupės (PAG-14) pamaina, kuri buvo suformuota taip pat rinktinės karių savanorių pagrindu.

Rinktinei vadovavo:

mjr. Bronislovas Juozaitis (1991 m. birželis–1996 m. sausis),
mjr. Antanas Pranskūnas (1996 m. sausis–1997 m. birželis),
plk. ltn. Pranciškas Vaišvila (1997 m. birželis–2001 m. gegužė),
plk. ltn. Ričardas Leikus (2001 m. gegužės–2008 m. gruodis),
plk. ltn. Eligijus Senulis (2008 m. gruodis–2012 m. liepa),
plk. ltn. Aurelijus Motiejūnas (2012 m. liepa–2014 m. liepa),
plk. ltn. Andrius Mickus (2014 m. liepa).

Vyčio apygardos 5-osios rinktinės kariai VI kendo čempionate. Vilnius, 2013 m.

Vyčio apygardos 5-osios rinktinės kariai pristato kario sauso maisto daavinį Jaunųjų ateitininkų stovyklos dalyviams. Panevėžys, apie 2006–2010 m.

Šiaulių rinktinės savanoriai sargybos poste prie Aukščiausiosios Tarybos. Būsimasis Šiaulių rinktinės vadas Rimantas Jurgaitis (antras iš dešinės) sargybos poste. Vilnius, 1991 m. sausio 11 d.

PRISIKĖLIMO APYGARDOS 6-OJI RINKTINĖ

„Kad ir kas nutiktų, viską kantrybe ir valia nugalėsime!“

1991 m. birželio 1 d. pradėta formuoti Šiaulių SKAT rinktinė. 1993 m. sausio mėn. rinktinė pakeitė pavadinimą į SKAT Šiaulių apskrities teritorinės gynybos rinktinę, apskrityse ir rajonuose pradėti formuoti teritorinės gynybos štabai, kuopos performuotos į batalionus, vėliau į kuopas. 1993 m. kovo 1 d. Radviliškyje buvo įkurtas rinktinės Mokymo centras, kuriam 1999 m. sausio 15 d. suteiktas Lietuvos partizanų Prisikėlimo apygardos vado Petro Bartkaus vardas. Mokymo centras funkcionavo iki 2005 m. sausio mėn. 1998 m. gegužės 5 d., SKAT pertvarkius į KASP, Šiaulių rinktinė pradėjo vadintis KASP Šiaulių rinktinė. 1999 m. sausio 15 d., siekiant įamžinti Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio partizanų apygardų vardus, rinktinėi suteiktas Prisikėlimo apygardos 6-osios rinktinės vardas. 2006 m. rugsėjo 29 d. rinktinė buvo reorganizuota ir išformuota, 2011 m. spalio 3 d. – atkurta. 2016 m. rinktinę sudarė: Štabas, Štabo ir aptarnavimo, Šiaulių, Mažeikių, Telšių, Kelmės, Joniškio, Radviliškio, Pakruojo pėstininkų kuopos. Nuo 1996 m. rinktinės kariai savanoriai dalyvauja taikos palaikymo misijose: 1997 m. ir 1998 m. – taikos stabilizavimo operacijoje (SFOR) „Lithuanian platoon“ (LITPLA-5 ir LITPLA-7) būriuose Bosnijoje ir Hercegovinoje, 2003 m. KASP logistų misijoje Persijos įlankos regione, 2004 m. – KFOR-10, 2004–2005 m. – KFOR-11 ir žvalgų kuopoje „Baltic Squadron“ (BALTSQN-11) 2005 m., Serbijos ir Juodkalnijos Kosovo provincijoje bei Goro provincijos atkūrimo grupėje PAG-2 ir PAG-4, (2006–2007 m.) Afganistane.

Prisikėlimo apygardos 6-osios rinktinės vadas mjr. Romualdas Opulskis žurnalistams pristato rinktinių štabų mokymus „Liepsna“. 2000 m.

Prisikėlimo apygardos 6-osios rinktinės kariai lauko taktinėse pratybose. 2001 m.

KASP taikdarių būrio „The Kosovo Force-10“ (KFOR-10) karių rikiuotė Lenkijos – Ukrainos bataliono POLUKRBAT stovykloje „White Eagle“. Kosovas, 2004 m. Pirmoje eilėje iš kairės 3-ias Prisikėlimo apygardos 6-osios rinktinės gr. Andriejus Šliauteris.

Žiemos karo kurso klausytojai. Norvegija, 2006 m. vasario 5–24 d. Iš dešinės: 1-as Prisikėlimo apygardos 6-osios rinktinės vrs. Valdas Mickus, 2-as vyr. srž. Linas Šveikauskas, 3-ias vyr. ltn. Džeraldas Elsonas ir 4-as vrs. Svajūnas Paškevičius.

Rinktinei vadovavo:

j. ltn. Rimantas Jurgaitis (1991 m. birželis–1993 m. birželis), mjr. Jonas Zaturskis (1993 m. birželis–1998 m. birželis), mjr. Romualdas Opulskis (1998 m. liepa–2004 m. balandis), mjr. Sergejus Venclovaitis (2004 m. balandis–2006 m. rugsėjis), plk. ltn. Egidijus Budraitis (2011 m. spalio–2014 m. spalio), laikinai pareigas ėjo mjr. Linas Idzelis (2014 m. spalio–2015 m. birželis), plk. ltn. Nerijus Kačkauskas (2015 m. birželis – 2016 m. rugpjūtis), mjr. Mantas Juozaitis (2016 m. rugpjūtis).

Mjr. Mantas Juozaitis
2016 m. rugpjūtis

Prisikėlimo apygardos 6-osios rinktinės žvalgų pasirodymas Šiaulių vaikų globos namuose. Šiauliai, 2012 m. gruodžio 13 d.

Prisikėlimo apygardos 6-osios rinktinės savanorių renginio „Darbdavių šventė“ akimirka. Pagudonės poligonas, Telšiai, 2012 m. rugsėjo 8 d.

Prisikėlimo apygardos 6-osios rinktinės kariai atlieka XXIV Savanorių sporto žaidynių Savanorių galiūnų komandos rungtį. Uikių k., Mažeikių r., 2014 m. birželio 28 d.

Utenos apskrities teritorinės gynybos rinktinės savoriai, dalyvavę III Savanorių sporto žaidynėse. Klaipėda, 1993 m. liepos 4–7 d.

VYTAUTO APYGARDOS 7-OJI RINKTINĖ

„Už tautą ir Tėvynę!“

1991 m. birželio 19 d. buvo pradėta formuoti SKAT Utenos rinktinė. 1993 m. sausio mėn. rinktinė pakeitė pavadinimą į SKAT Šiaulių apskrities teritorinės gynybos rinktinę, apskrityse ir rajonuose pradėti formuoti teritorinės gynybos štabai, kuopos performuotos į batalionus, vėliau į kuopas. 1991 m. spalio 31 d. buvo įkurtas rinktinės Mokymo centras, kuriam 1999 m. spalio 26 d. buvo suteiktas Lietuvos partizanų Vytauto apygardos vado Vinco Kaulinio vardas. 1998 m. gegužės 5 d., SKAT pertvarkius į KASP, Utenos rinktinė pradėjo vadintis KASP Utenos rinktinė. 1999 m. sausio 15 d., siekiant įamžinti Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio partizanų apygardų vardus, rinktinėi buvo suteiktas KASP Vytauto apygardos 7-osios rinktinės vardas. Vykdamas 2006 m. kovo mėn. KASP reorganizaciją, Vytauto apygardos 7-oji rinktinė buvo išformuota.

UŽ TAUTA,
IR TĖVYNE!

Jungtinių Tautų operacijos Lietuvos taikdarių būrio LITPLA-1 Utenos rinktinės savanoris Algis Čepelė stebėjimo-praleidimo punkte. Kroatija, 1995 m. sausio mėn.

Privalomosios karo tarnybos karių 1-os grupės žinių palaikymo kursai KASP Vytauto apygardos 7-osios rinktinės Vinco Kaulinio mokymo centre. Utena, 2001 m. spalio 22–27 d.

Vytauto apygardos 7-osios rinktinės vyr. ltn. Saulius Bučinskas Šapokas pristato ginkluotę moksleiviams. Utena, 1999 m. spalį.

Vytauto apygardos 7-osios rinktinės kariai Taikos palaikymo operacijų mokymuose treniruojasi apieškoti įtartinus asmenis. 2004 m. rugsėjis.

Utenos rinktinės krepšinio komanda VIII Savanorių sporto žaidynėse. Šiauliai, 1998 m. liepos 3–4 d.

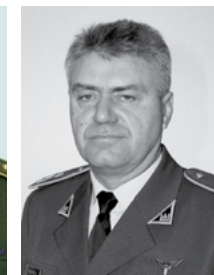
Vadas vyr. ltn. Valdas Velavičius. 1991 m. gegužės–1992 m. kovas.

Vadas vyr. ltn. Bronius Stukas. 1992 m. kovas–1993 m. kovas.

Vadas plk. Vytautas Kelevišius. 1993 m. kovas–1999 m. spalį.

Vadas plk. ltn. Vladas Petkevičius. 1999 m. spalį–2003 m. gegužė.

Vadas mjr. Dangiras Kacevičius. 2003 m. gegužė–2006 m. kovas.

Pirmoji Vilniaus rinktinės savanorių priesaika. Vilnius, 1991 m. kovo 11 d.

DIDŽIOSIOS KOVOS APYGARDOS 8-OJI RINKTINĖ

„Mano jėgos ir darbai Tėvynės Laisvei ir Gerovei!“

1991 m. kovo 1 d. buvo pradėta formuoti SKAT Vilniaus rinktinė. 1993 m. sausio mėn. rinktinė pakeitė pavadinimą į Vilniaus SKAT apskrities teritorinės gynybos rinktinę, apskrityse ir rajonuose pradėti formuoti teritorinės gynybos štabai, kuopos performuotos į batalionus, vėliau į kuopas. Nuo rinktinės įkūrimo pradėjo veikti Mokymo centras Raudondvaryje, kuriam 2000 m. vasario 29 d. buvo suteiktas Lietuvos kariuomenės gen. št. mjr. Vytauto Bulvičiaus vardas. 1998 m. gegužės 5 d. SKAT pertvarkius į KASP, Vilniaus rinktinė pradėjo vadintis KASP Vilniaus rinktinė. 1999 m. sausio 15 d., siekiant įamžinti Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio partizanų apygardų vardus, Vilniaus rinktinėi suteiktas Didžiosios Kovos apygardos 8-osios rinktinės vardas.

2006 m. kovo 1 d. reorganizavus Vytauto apygardos 7-ąją rinktinę, Vilniaus rinktinė buvo sustiprinta jos padaliniais. 2016 m. rinktinę sudarė: Štabas, Štabo ir aptarnavimo, Vilniaus, Trakų, Ukmergės, Molėtų, Ignalinos ir Švenčionių ir Šalčininkų pestininkų kuopos. Rinktinės kariai dalyvavo tarptautinėse misijose, 2008 m. rinktinės karių pagrindu suformuotame būryje KFOR-18 Kosove. Taip pat 2012–2013 m. dalyvavo rinktinės karių pagrindu suformuotoje šešioliktoje Goro provincijos atkūrimo grupės pamainoje (PAG-16) Afganistane.

Vilniaus apskrities teritorinės gynybos rinktinės kariai saugo Vilniaus oro uostą. Vilnius, 1996 m.

Vilniaus apskrities teritorinės gynybos rinktinės karių lauko pratybos. Pabradė, 1998 m.

Didžiosios Kovos apygardos 8-osios rinktinės ir Geležinio Vilko brigados kariai žvalgų būrio pratybose. Vilnius, 1999 m.

Didžiosios Kovos apygardos 8-osios rinktinės karių surengta lauko stovykla vaikams. Raudondvaris, 1999 m.

Rinktinei vadovavo:

mjr. Romualdas Katinas (1991 m. birželis–1994 m. birželis),
vyr. ltn. Gintautas Zenkevičius (1994 m. liepa–1995 m. rugpjūtis),
plk. ltn. Arūnas Dudavičius (1995 m. rugsėjis–1997 m. kovas), laikinai
pareigas ėjo mjr. Zinautas Malcius (1997 m. kovas–1998 m. rugpjūtis; 1998 m.
rugpjūtis–2000 m. birželis),
plk. ltn. Vytautas Čepukas (2000 m. birželis–2003 m. gegužė),
mjr. Vaidotas Malinionis (2003 m. birželis–2004 m. balandis),
plk. ltn. Leonas Stonkus (2004 m. liepa–2006 m. birželis),
plk. Gediminas Macijauskas (2006 m. birželis–2010 m. rugsėjis),
plk. ltn. Linas Kubilius (2010 m. rugsėjis–2013 m. liepa),
plk. ltn. Evaldas Stakaitis (2013 m. liepa–2015 m. kovas),
plk. ltn. Renatas Spėčius (2015 m. balandis).

Plk. ltn. Renatas Spėčius.
2015 m. balandis.

Didžiosios Kovos apygardos 8-osios rinktinės būrių vadų
pratybos. Iglalina, 2014 m.

Tarptautinės misijos Goro provincijos atkūrimo grupės
(PAG-16) Afganistane dalyvių iškilminga rikiuotė.
Afganistanas, 2012 m. PAG-16 buvo suformuota Didžiosios
Kovos apygardos 8-osios rinktinės karių pagrindu,
vadovavo rinktinės vadas plk. Linas Kubilius.

Didžiosios Kovos apygardos 8-osios rinktinės št. srž.
Algimantas Ilgūnas X Savanorių sporto žaidynių kovinės
savignyos rungtyje. Utena, 2000 m.

Vyr. eil. Linas Mackevičius
2013 m. balandžio 7 d.
PAG-16 misijos laikotarpiu
buvo sunkiai sužeistas.

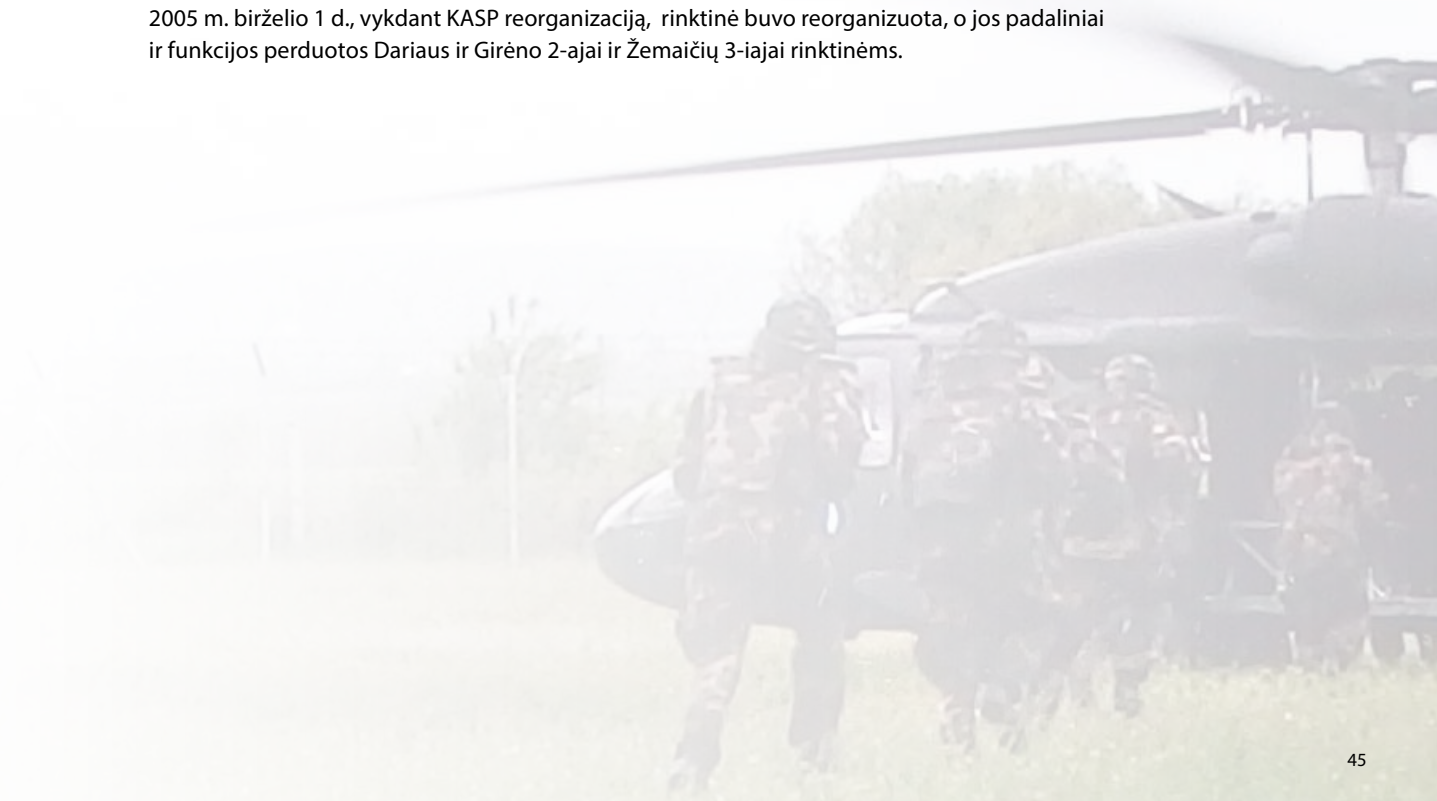

Tauragės savoriai poste prie Aukščiausiosios Tarybos rūmų. Vilnius, 1991 m. vasario 28–kovo 4 d.

KĘSTUČIO APYGARDOS 9-OJI RINKTINĖ

1995 m. vasario 9 d. buvo pradėta formuoti SKAT Tauragės rinktinė. 1996 m. įkurtas rinktinės Mokymo centras, kuriam 1999 m. suteiktas Vakarų Lietuvos (Jūros) partizanų srities vado Antano Bakšio vardas. 1998 m. gegužės 5 d. SKAT pertvarkius į KASP, Tauragės rinktinė pradėjo vadintis KASP Tauragės rinktinė. 1999 m. sausio 15 d., siekiant įamžinti Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio partizanų apygardų vardus, rinktinėi buvo suteiktas Kęstučio apygardos 9-osios rinktinės vardas. 2005 m. birželio 1 d., vykdant KASP reorganizaciją, rinktinė buvo reorganizuota, o jos padaliniai ir funkcijos perduotos Dariaus ir Girėno 2-ajai ir Žemaičių 3-ajai rinktinėms.

Pirmosios Tauragės rinktinės savanorių lauko pratybos.
1991 m. spalį

Kęstučio apygardos 9-osios rinktinės kariai kliūčių įveikimo
rungtyje atrankinių varžybų į XI Savanorių sporto žaidynes
metu. Tauragė, 2001 m. birželio 9 d.

Kęstučio apygardos 9-osios rinktinės kariai KASP mokymuose, kuriuos vedė Karališkųjų airių šaulių
bataliono instruktoriai. 1999 m. rugpjūčio 4–19 d.

Didžiosios Britanijos teritorinės kariuomenės airių šaulių
pulko instruktorių Tauragės mokymo centre organizuoti
kursai SKAT karininkams ir seržantams. Sakalinės miškas,
Tauragės r., 1997 m. rugsėjo 15–26 d.

Taikos palaikymo misija KFOR-10. Kosovas, 2004 m. balan-
džio–spalio mėn. Iš kairės 4-as Kęstučio apygardos 9-osios
rinktinės savanoris Benediktas Urbutis.

Vadas vyr. ltn. Petras Dedūra.
1995 m. vasaris–1996 m. spalį.

Vadas mjr. Leonas Stonkus.
1996 m. spalį–1998 m. vasaris.

Vadas kpt. Rolandas Lukšas.
1998 m. vasaris–2001 m. gegužė.

Vadas mjr. Algirdas Petraitis.
2001 m. gegužė–2005 m. birželis.

Žemaičių apygardos 10-osios rinktinės kariai savanorių štabų mokymuose „Konfliktas 99“. Telšių r., 1999 m. balandžio 14–16 d. Iš kairės: 1-as vyr. ltn. Saulius Gurauskas, 2-as savanoris Robertas Švany.

Žemaičių apygardos 10-osios rinktinės kariai Instruktoriaus kursuose Vlado Montvydo mokymo centre. Telšiai, 2003 m. birželis.

Žemaičių apygardos 10-osios rinktinės kariai lauko pratybose. Pabradė, apie 2004 m.

Kariuomenės ir visuomenės diena Žemaičių apygardos 10-ojoje rinktinėje. Telšiai, 2001 m.

ŽEMAIČIŲ APYGARDOS 10-OJI RINKTINĖ

„Patria una!“ („Tėvynė viena!“)

1991 m. birželio 1 d. buvo pradėta formuoti SKAT Šiaulių rinktinė, kurios sudėtyje veikė Telšių kuopos, nuo 1993 m. kovo mėn. – Telšių, Mažeikių rajono teritorinės gynybos štabai ir kuopos. 1995 m. vasario 9 d. buvo įkurta SKAT Telšių apskrities teritorinės gynybos rinktinė. 1995 m. vasario 20 d. buvo įsteigtas, o birželio 12 d. pradėjo veikti rinktinės Mokymo centras, kuriam 2000 m. vasario 29 d. buvo suteiktas Lietuvos partizanų Žemaičių apygardos vado Vlado Montvydo vardas. 1998 m. gegužės 5 d. SKAT pertvarkius į KASP, Telšių rinktinė pradėjo vadintis KASP Telšių rinktinė. 1999 m. sausio 15 d., siekiant įamžinti Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio partizanų apygardų vardus, rinktinėi suteiktas KASP Žemaičių apygardos 10-osios rinktinės vardas. 2006 m. sausio 1 d. reorganizavus KASP Žemaičių apygardos 10-ąją rinktinę, jos padaliniai buvo perduoti KASP Žemaičių 3-iosios apygardos rinktinėi.

Vadas mjr. Petras Ročius.
1995 m. vasaris–2000 m. gegužė.

Vadas plk. ltn. Mindaugas Grigaliūnas. 2000 m. gegužė–2002 m. spalvis.

Vadas plk. ltn. Romanas Satkus.
2003 m. liepa–2005 m. liepa.

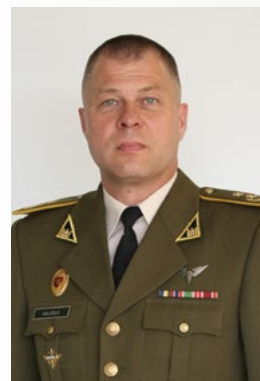
Lietuvos didžiojo kunigaikščio Butigeidžio dragūnų bataliono karių rikiuotė. Klaipėda 2005 m.

KASP LIETUVOS DIDŽIOJO KUNIGAIKŠČIO BUTIGEIDŽIO DRAGŪNŲ MOKOMASIS BATALIONAS

„Nugalėsim arba žūsime!“

Lietuvos Didžiojo kunigaikščio Butigeidžio dragūnų mokomasis batalionas KASP vadui tiesiogiai pavaldus buvo nuo 2004 m. rugsėjo 1 d. iki 2012 m. sausio 1 d. Reorganizuotas batalionas ir pervadus į KASP sudėtį, į bataliono sudėtį buvo perkelti rinktinių mokymo centrai ir Juozo Lukšos vadų mokymo centras. Pagrindinės bataliono užduotys buvo KASP ir kitų kariuomenės vienetų karių rengimas taikos palaikymo tarptautinėms operacijoms Balkanų regione, Afganistane ir Irake, ir kitoms užduotims vykdyti bei naujų mokymo programų rengimas. Batalione buvo organizuojami baziniai kario savanorio įgūdžių, grandies vado, skyriaus vado kursai, būrininko, kuopininko, instruktoriaus, vadybos ir specialisto kursai.

Vadas plk. ltn. Petras Milašius.
2003 m. liepa–2005 m. gruodis.

Vadas mjr. Zigmantas Jankauskas.
2005 m. gruodis–2009 m. liepa.

Vadas plk. ltn. Saulius Paliulis.
2009 m. liepa–2011 m. liepa.

Vadas plk. ltn. Algirdas Mackonis.
2011 m. liepa–2012 m. sausis.

SKAT vėliavos pagerbimo rikiuotė. Kyviškių aerodromas, Vilniaus r., apie 1991–1992 m.

AVIACIJOS RINKTINĖ

1991 m. spalio 14 d. Krašto apsaugos departamento Vilniaus, Panevėžio ir Šilutės aeroklubai reorganizuoti į eskadriles ir sujungti į Krašto apsaugos departamento SKAT aviacinį junginį, vadovaujamą mjr. Rolando Pakso (iki 1993 m.), vėliau – mjr. Alvydo Šumsko (iki 1996 m.), vyr. ltn. Eltono Meleckio. Aviacijos junginys veikė iki 1998 m. gegužės 27 d., kada buvo reorganizuotas į dvi atskiras aviacijos eskadriles.

Pirmosios SKAT aviacijos junginio užduotys buvo sovietų karinių objektų, esančių Lietuvos teritorijoje, žvalgyba, strateginių ir ūkio objektų stebėseną, gelbėjimas ir evakuacijos darbai stichinių nelaimių bei ekologinių katastrofų metu, likviduojant jų padarinius, pilotų ir parašiutininkų rengimas, dalyvavimas SKAT mokymuose ir kariuomenės renginiuose.

Junginyje buvo Jogailaičių dvigubais kryžiais pasipuošę lėktuvai PZL-104 Wilga 35A, Jak-18T, Jak-50, Jak-52, Jak-55, sklandytuvai L-13 Blanik, LAK-12 Lietuva. 1995 m. liepos 11 d. Karinės oro pajėgos SKAT Aviacijos junginiui perdavė du lengvuosius transporto lėktuvus An-2. Pradėjus kurti KOP Antrąją aviacijos bazę, 1993 m. birželio 1 d. buvo išformuota neilgai gyvavusi SKAT Panevėžio aviacijos eskadrilė. Nuo 1998 m. likusios dvi eskadrilės veikė kaip du savarankiški vienetai – Dariaus ir Girėno eskadrilė, iki 2000 m. vadovaujama mjr. Eltono Meleckio, ir ltn. Juozo Kasperavičiaus (iki 1999 m. spalio 26 d. Šilutės) eskadrilė, vadovaujama mjr. Alekso Karalavičiaus. Atskirosios aviacijos eskadrilės vykdė aviacinius paieškos, gelbėjimo ir evakuacijos darbus stichinių nelaimių bei ekologinių katastrofų metu, likvidavo jų padarinius, nepaprastosios padėties ar kitais neatidėliotinais atvejais padėjo saugoti valstybės sieną, valstybinės reikšmės objektus, užtikrinti viešąją tvarką, visuomenės rimtį ir saugumą. Nuo 2001 m. lapkričio 27 d. atskirosios aviacijos eskadrilės buvo sujungtos į KASP Aviacijos batalioną, vadovaujamą kpt. Roberto Mažylio.

KASP Dariaus ir Girėno eskadrilės personalas Lietuvos kariuomenės vado brg. gen. Jono Algirdo Kronkaičio vizito metu. Kyviškės, Vilniaus r., apie 1999–2000 m.

Lietuvos kariuomenės parašiutininkai šoka iš KASP Aviacijos bataliono lėktuvo An-2 (SSRS). 2002 m.

Lietuvos kariuomenės specialiųjų operacijų junginio Ypatingosios paskirties tarnybos kariai lipa į KASP Aviacijos rinktinės lėktuvą An-2 (SSRS). 2004 m.

KASP Aviacijos rinktinės lėktuvai Jak-52 ir Jak-18T (SSRS) ore. Apie 2004–2006 m.

1991 m. rugsėjo mėnesį Vyriausybė perdavė Vilniaus Dariaus ir Girėno aeroklubą krašto apsaugai. Spalio 14 d. SKAT štabo viršininko įsakymu aeroklubai reorganizuoti į eskadrilės ir sutelkti į SKAT aviacijos junginį. Dariaus ir Girėno eskadrilės vadas mjr. Rolandas Paksas tapo ir junginio vadu.

2003 m. kovo 20 d. eskadrilės buvo sujungtos ir reorganizuotos į KASP Aviacijos rinktinę, kuri 2004 m. turėjo keturis An-2, du PZL-104 Wilga 35A, penkis Jak-52 ir vieną Jak-18T modelio lėktuvą. Dariaus ir Girėno eskadrilė buvo įsikūrusi Vilniaus rajone, greta Kyviškių kaimo, Juozo Kasperavičiaus eskadrilė – Šilutės rajone, greta Armalėnų kaimo esančiuose aerodromuose. Rinktinė vykdė karių desantavimą, pasienio, naftotiekio zonų, užtvindytų vietovių žvalgybą iš oro, parašiutinį rengimą, treniruočių mokomuosius skrydžius pagal transporto lakūnų parengimo programą paieškos bei gelbėjimo skrydžius, teikė pagalbą Civilinės saugos ir Policijos departamentams, dalyvavo kitų kariuomenės rūšių pratybose, aviacijos šventėse. 2006 m. pab. rinktinės karininkai dalyvavo tarptautinėje operacijoje Goro provincijos atkūrimo grupėje Afganistane, kur tarnavo valdymo ir Čagčarano oro uosto aptarnavimo grupėse.

2009 m. rugsėjo 30 d. veiklą nutraukė ir buvo likviduota KASP Aviacijos rinktinė, o jos teisės, pareigos ir turtas išdalinti kitiems Lietuvos kariuomenės padaliniams. Tuo metu rinktinė turėjo penkis Jak-52, keturis An-2, po vieną Jak-18T ir PZL-104 Wilga 35A, kurie buvo perduoti Karinėms oro pajėgoms.

KASP Juozo Kasperavičiaus eskadrilės vadas plk. ltn. Aleksas Karalavičius. 2001 m.

VADAS mjr. Robertas Mažylis. 2003 m. kovo 20 d.–2009 m. rugsėjo 30 d.

KRAŠTO APSAUGOS SAVANORIŲ PAJĖGOS ŠIANDIEN:

Pajėgose tarnauja apie 4600 karių savanorių ir apie 500 profesinės karo tarnybos karių. Kariais savanoriais gali būti Lietuvos Respublikos piliečiai nuo 18 iki 55 metų amžiaus. Kario savanorio tarnyba yra nenuolatinei karo tarnybai, suderinama su civiliniu darbu, mokslu ar studijomis. Karys savanoris gali dalyvauti politinėje veikloje, dirbti pagal darbo sutartį, užsiimti individualia veikla. Kariai savanoriai rengiami nuo 20 iki 50 dienų per metus. Kariams savanoriams finansiskai kompensuojamas tarnyboje praleistas laikas.

PAJĖGŲ TIKSLAS:

Parengti Savanorių pajėgų karinius vienetus Lietuvos Respublikos sausumos teritorijos ginkluotai gynybai.

PAJĖGŲ UŽDAVINIAI:

Rengti karius savanorius Lietuvos Respublikos sausumos teritorijos karinei apsaugai ir gynybai, bei priimančiosios šalies paramos teikimui;
Palaikyti kovinę parengtį Savanorių pajėgose;
Rengtis tarptautinėms operacijoms ir dalyvauti jose;
Įstatymų numatytais atvejais ir sąlygomis teikti pagalbą kitoms valstybės ir savivaldybių institucijoms;
Dalyvauti vykdant kandidatų į tarnybą aktyviajame rezerve paiešką ir pritraukimą.

KAIP TAPTI KARIU SAVANORIU?

Nori tarnauti Lietuvos kariuomenėje, bet kartu dirbti ar studijuoti civiliniame gyvenime?
O gal turi laisvo laiko ir nori išbandyti save kitokioje aplinkoje?
Atėik į kariuomenę ir įsiliek į karių savanorių gretas!

Norintys tapti kariais savanoriais turi kreiptis į artimiausią Savanorių pajėgų rinktinę.

PRISIKĖLIMO APYGARDOS 6-OJI RINKTINĖ

Adresas: LT-76139 Šiauliai,
Pakruojo g. 49
Telefonas: +370 41 54 51 76
El. paštas: KASP6R.budetojas@mil.lt
f /KASP6R

VYČIO APYGARDOS 5-OJI RINKTINĖ

Adresas: LT-38176 Panevėžio r. sav.,
Velžio sen., Dembavos k.,
Dembavos g. 30
Telefonas: +370 45 46 32 86
El. paštas: rin5@mil.lt
f /KASP5R

ŽEMAIČIŲ APYGARDOS 3-IOJI RINKTINĖ

Adresas: LT-92253 Klaipėda,
H. Manto g. 45A
Telefonas: +370 46 49 60 94
El. paštas: rin3@mil.lt
f /Zemaiciurinkine

DARIAUS IR GIRĖNO APYGARDOS 2-OJI RINKTINĖ

Adresas: LT-44318 Kaunas,
Gedimino g. 19
Telefonas: +370 37 30 78 24
El. paštas: kasp2@mil.lt
f /KASP2R

DAINAVOS APYGARDOS 1-OJI RINKTINĖ

Adresas: LT-62157 Alytus, Ulonų g. 14
Telefonas: +370 315 73 321
El. paštas: KASP1RS5Sk@mil.lt
f /KASP1R

DIDŽIOSIOS KOVOS APYGARDOS 8-OJI RINKTINĖ

Adresas: LT-08409 Vilnius,
J. Kairiūkščio g. 14
Telefonas: +370 5 211 3804
El. paštas: kasp8@mil.lt

El. paštas: KASP@mil.lt
<http://kariuomene.kam.lt/>
kariuomene/savanoriu_pajegos

f /KASP.lt
www.karys.lt
tel. 8 800 12340

Buvome, esame, būsime!

**Leidinį rengė Vytauto Didžiojo karo muziejus
Partneris – Krašto apsaugos savanorių pajėgos**

Nuotraukų originalai saugomi:

Arūno Dudavičiaus asmeniniame archyve;
Eltono Meleckio asmeniniame archyve;
Lietuvos kariuomenės KASP Dainavos apygardos 1-ojoje rinktinėje;
Lietuvos kariuomenės KASP Dariaus ir Girėno 2-ojoje rinktinėje;
Lietuvos kariuomenės KASP Didžiosios kovos apygardos 8-ojoje rinktinėje;
Lietuvos kariuomenės KASP Priskėlimo apygardos 6-ojoje rinktinėje;
Lietuvos kariuomenės KASP štabo archyve;
Lietuvos kariuomenės KASP Vyčio apygardos 5-ojoje rinktinėje;
Lietuvos kariuomenės KASP Žemaičių apygardos 3-iojoje rinktinėje;
Romo Eidukevičiaus asmeniniame archyve;
Vytauto Didžiojo karo muziejuje.

2016 10 20. Tiražas 1000 egz. Užs. Nr. GL-85.

Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija, Totorių g. 25, LT-01121 Vilnius.

Maketavo Krašto apsaugos ministerijos bendrųjų reikalų departamento Leidybos skyrius, Totorių g. 25, LT-01121 Vilnius.

Spausdino Lietuvos kariuomenės Karo kartografijos centras, Muitinės g. 4, Domeikava, Kauno r.

www.kam.lt

VYTAUTO DIDŽIOJO KARO MUZIEJUS

K. Donelaičio g. 64, LT-44248 Kaunas.

Tel.: (8 37) 32 07 65, (8 37) 42 21 46.

Faksas: (8 37) 32 07 65.

El. paštas: vdkaromuziejus@kam.lt

